

מזכירות הממשלה

ירושלים, י"ט באלול תשל"ז
1 בספטמבר 1977

(1)

סודי ביותר

עותק מס. 1 מתוך 15 עותקים

אל : חברי ועדת השרים לענייני בטחון

מאת: מזכיר הממשלה

רבתי השרים,

הנדון: היהודים הפלשים

בהתאם להחלטת הוועדה מיום י"ז באלול תשל"ז (31.8.77),
נפגשתי עם מר י. דומיניץ מהסוכנות היהודית ואני מתכבד להביא
לידיעתכם את סיכום השיחה:

יש באחיופיה כ-28,000 יהודים פלשים, המתגוררים ב-1,492
כפרים. כ-300 מהם חיים היום בארץ, בעיקר בלוד, בפתח-תקוה
ובאשדוד. היהודים הפלשים אינם מאורגנים היטב ויש ביניהם חילוקי-
דעות כיתתיים. יש להם "כהן גדול", אך הוא וכמוהו צאן מרעיתו
יודעים מעט מאוד על היהדות. המיסיון פועל הרבה בתוכם, ולא תמיד
אפשר להבחין בין יהודי ובין נכרי.

זה לא-כבר פסק הראשון לציון הרב עובדיה יוסף כי הפלשים
הם יהודים אך הוא מצריך עשיית גיור לחומרה, כדי להסיר ספק בקשר
ליהדותם. גיור זה נקרא "חידוש הברית עם העם היהודי" והוא
מתבצע בקלות ובלא קשיי נוהל. פסיקתו של הרב עובדיה יוסף מסתמכת
על עמדתם של הרב אברהם יצחק הכהן קוק ושל הרב עזריאל הילדסהימר,
שחקרו הרבה במצבם של נידחי ישראל. בעקבות פסיקתו של הרב עובדיה יוסף
בא היועץ המשפטי לממשלה לידי מסקנה שהיהודים הפלשים זכאים לעלות
לישראל מכוח חוק השבות.

לפני כשלוש שנים הועלה מצבם של היהודים הפלשים בדיון שיזם
ראש-הממשלה לשעבר, מר יצחק רבין, בהשתתפות כמה שרים בממשלתו. אז
דובר על עליית 300 - 200 יהודים פלשים בשנה, אך בפועל באו רק 60 נפש,
וגם הם לא באו אלא השבוע.

טודי ביותר

עוֹתָק מֵט. / מחוֹךְ 15 עוֹתָקִים

- 2 -

מר דומיניץ מסר לי כי אנשי המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים הפועלים באתיופיה טבורים שבתנאים הקיימים עכשיו אפשר להשיג הסכמה משלטונות אדיס-אבבה להוציא כמה אלפי יהודים פלשים.

מר דומיניץ היפנה את תשומת-לבי לשלושה קשיים העלולים להתהוות בתהליך זה:-

(א) זיהוי הפלשים: בגלל הערכוביה החברתית ובגלל התנאים שנוצרו באתיופיה בתוך המלחמה המשתוללת שם, יתכן שגם נכרים ינסו להזדהות כפלשים ולהשיג על-ידי כך עליה לישראל מכוח חוק השבות.

(ב) תנאי המלחמה והפיזור הגיאוגרפי של הפלשים מקשים על איתורם ועל ריכוזם, אך זוהי בעיה שאפשר להתגבר עליה במאמץ מסויים.

(ג) קליטתם של היהודים הפלשים בארץ אינה פשוטה, מטעמים חברתיים, מטעמי בריאות ובהחשב בחוסר ההשכלה שלהם (רובם אנאלפביתים).

רבים מן היהודים הפלשים מתגוררים לא הרחק ממדבר אוגדן, ויש חשש שהאזור הזה ייכבש על-ידי צבא סומליה. כידוע, הסומלים הם מוסלמים קנאים ומצבם של היהודים הפלשים עלול להיות קשה תחת שלטון הכיבוש שלהם.

ב ב ר כ ה

אריה נאור

אריה נאור

מזכירות הממשלה

ירושלים, כ"ב באלול תשל"ז
5 בספטמבר 1977

סודי ביותר

לנמען בלבד

(43)

אל : חברי הממשלה (45) עותק מס. / מחור 17 עותקים

מאת: מזכיר הממשלה

רבותי השרים,

ראש-הממשלה ביקשני להביא לידיעתכם את ההחלטה שקיבלה ועדת השרים לענייני בטחון (בישיבתה ביום כ"א באלול תשל"ז - 4.9.77) בעניין הצלת היהודים הפלשים. בגלל הרגישות המיוחדת של העניין, ובכלל זה העובדה שהמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים מטפל בכך בתחומי אתיופיה, מתבקשים אתכם זהירות מיוחדת באימוץ המסמך כדי שלא יגיע לידי מי שאינו מוסמך לקרוא בו.

להלן ההחלטה:

החלטת היהודים הפלשים 43/ב"

מ ח י ט י ס :

- (א) הממשלה תתייחס בחיוב להעלאתם של הפלשים מאתיופיה.
- (ב) ראש-הממשלה מוסמך לכתוב לשליט אתיופיה ולבקש ממנו להורות לאפשר להביא את הפלשים לישראל.
- (ג) ייעשו בדיקות רפואיות מוקדמות למועמדים לעליה, אם ימצא אדם החולה במחלה מידבקת, יקבל טיפול רפואי קודם שילבוא לארץ.
- (ד) הסוכנות היהודית והמוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים יבדקו באתיופיה מהו המספר הפלשים שאפשר להביאם בעתיד הקרוב. תוצאות הבדיקה יוצאו לרווחת השרים לענייני בטחון.

ב כ ר כ ה

אריה נאור

מזכירות הממשלה

מזכיר הממשלה

ירושלים, כ"ט בתשרי תשל"ח
11 באוקטובר 1977

ש מ ר

אל : ראש-הממשלה

אדוני ראש-הממשלה,

הנדון: היהודים הפלאשים

מר י. דומיניץ, המשנה למנכ"ל המחלקה לעליה
וקליטה בסוכנות היהודית, העביר אלי דו"ח-ביניים על
הטיפול בענין היהודים הפלאשים, כפי שביקשת בישיבת ועדת
השרים לעניני בטחון ביום כ"א באלול תשל"ז (4.9.77).

דו"ח-הביניים מצורף בזה. מר דומיניץ
היפנה את תשומת-לבי לפרק הדן בבדיקות הרפואיות.
כפי שמסר, לדעת משרד הבריאות אפשר לוותר על בדיקת
המועמדים לפני עלייתם.

דו"ח-הביניים שמור במזכירות הממשלה ופגוח
לעיונם של חברי ועדת השרים לעניני בטחון.

ב ב ר כ ה

אריה נאור

ש מ ר

עליית פלאשים

בישיבת ועדה השרים לענייני בטחון שהתקיימה ביום כא" באלול תשל"ז (4.9.77), ניתנה ההנחייה הכללית: לפעול לעליית הפלאשים, תוך ניצול שעה הכושר המיוחדת. בעת הטיפול בעלייתם יוקפד על זיהוי העולים כמשתייכים לעדה היהודית-האתיופית (הפלאשים); ועל עריכת בדיקות רפואיות כדי למנוע עליית חולים במחלות מדבקות בטרם ריפוי.

על "המוסד" ועל הסוכנות היהודית הוטל לבדוק את הנושא ולדווח לוועדת השרים.

דין וחשבון ראשון ניתן בזה.

אחריות ביצוע

1. סוכם בין נציגי "המוסד" ומח" העליה והקליטה של הסוכנות היהודית, כי "המוסד" יהיה אחראי על המגעים עם כל דרגי השלטון באחיופיה, ואלילו מח" העליה תהיה אחראית על כל שלבי הארגון ועל המגעים עם המועמדים לעליה ועל הכנתם לכך.

2. מאחר ששני תחומי פעולה אלה - הקשר עם השלטונות והקשר עם המועמדים לעליה - משולבים כמעט בכל שלב ושלב, יקויים בעתיד כבעבר תיאום בין שני המוסדות בארץ ובמקום הפעולה והאחריות למבצע כולו היא משותפת.

יחס השלטונות

3. נציג "המוסד" העביר לראש השלטון איגרת מראש ממשלת ישראל, ובתשובה לאיגרת ולהסבר שנמסר בעל פה בדבר חשיבות העניין, ניתנה הסכמה עקרונית חיובית ליציאת הפלאשים לארץ.

4. ההסכמה ניתנה בנוכחות אנשי שלטון בדרג בכיר של ביצוע.

ההיערכות

5. ביום 6.10.77 יוצא נציג של מח" העליה (האיש שטיפל בעליית הקבוצה הראשונה) לאדיס, כדי להעמיד את ההסכמה העקרונית במבחן הביצוע המעשי.

6. בעת ביקורו זה יעמוד, יחד עם נציג "המוסד" [REDACTED], על כוונות השלטון בכל הנוגע לדרכי הארגון של היציאה (היקף וקצב יציאה מאיזורי המגורים של הפלאשים, מתן האישורים והתיעוד וכיו"ב), ויגיב או יפעל בהתאם.

7. סוכם כי התכנון המפורט ייעשה עם ה"הרצה" וחון כדי הנסיון שיירכש עם עליית הקבוצות הראשונות על פי ההסכמה שניתנה ע"י ראש השלטון. רק תוך כדי פעולה ומגע עם דרגי הביצוע יתברר באיזו דרך ניתן לספל ביציאה. שכן, על פי נסיון השנה שחלפה נכוננו לנו בעיות של קצב סיפול גם אחרי שכבר ניתנה הסכמה עקרונית ליציאה.

איחור המועדים לעליה

8. 28,000 פלאשים מפורזים ב- 492 ישובים, כ- 80% מהם באזור גונדאר וכ- 20% באזור טיגרה.

אין להתעלם מן האחריות הרבה הכרוכה באיחורם ובקביעתם של המועדים ליציאה מתוך ציבור כללי זה, ובכל מקרה תהיינה בעיות כגון: מי ראשון, מי שני, מי שלישי וכו'.

9. לפיכך ניתנו לנציג מח" העליה ההנחיות הבאות:

א. יש לקיים את ה"מומנטום" של היציאה, ובהתאם לכך להוציא כל מי שיש בידו דרכון או מי שמאיזו שהיא סיבה יכול לקבל דרכון בהקדם.

ב. יש להקדים הטיפול באלה אשר צפוייה להם סכנה מיוחדת, וכן באותם גילאים הצפויים לגיוס.

ג. פרט למקרים הנ"ל יש לבנות את רשימת היוצאים על בסיס של איחוד משפחות מואץ ומורחב, בהנחה שככל שיצאו יותר כן ירחב המעגל של איחוד משפחות.

ד. יש להקפיד שבין היוצאים יהיו יהודים משני האזורים (גונדאר וטיגרה).

10. בידינו רשימות של חלקי משפחות שנשארו שם (כ- 400 נפש) ואנו ממשיכים לערוך רשימות נוספות (על פי קרובים בארץ) למקרה שיהיה צורך בהגשת רשימות.

בדיקה רפואית

11. על פי סיכום ועדת השרים של המועמדים להיבדק בבדיקה רפואית בעודם בחוץ לארץ, וזאת על סמך המידע, כי בקרב תושבי אחיופיה - ובכללם הפלאשים - נפוצות מחלות מדבקות שונות (גרענת, מלריה, עגבת ועוד).

12. משרד הבריאות הודיע לנו, כי אין הוא רואה הכרח בבדיקות רפואיות בהו"ל ובריפוי מוקדם של המחלות הנ"ל, במדה שהן מתגלות, ולדעתו ניתן להתגבר על הכעיה בארץ, לאחר העליה.

13. משרד הבריאות ייערך בהתאם לכך, ידאג לבדיקה רפואית של כל העולים ולריפויים - אם וכאשר יתגלו מחלות.

קליטה

14. נקבע כי העולים יעברו בארץ מעון מעבר וחוך כדי שהותם בו תיערכנה הבדיקות הרפואיות, ייערך טכס הידוש הברית, והיבדקנה שאלות הקליטה של כל משפחה ומשפחה.

15. הקבוצה הראשונה נקלטה במעון עולים בטבריה, אך מאחר שאזור הכינרת נחשב לאיזור מלריה, יופנו העולים הבאים למעון העולים בעמולה.
16. קוימו ומקוימים טבעים עם כל גורמי הקליטה - משרד הקליטה, עלית הנוער, מח" ההתישבות - לתכנון השלבים הקרובים של קליטת קבוצה נוספת.
17. מח" ההתישבות בודקת את האפשרות של ארגון קבוצות עולים להתישבות קלאית; עלית הנוער בודקת האפשרות של ארגון קבוצות חינוך למסגרת עלית הנוער.
18. הוועד הציבורי למען יהודי אתיופיה, ארגון יהודי אתיופיה וגורמים ציבוריים נוספים יסייעו בקליטה החברתית של אלה שבאו ושל אלה שיבואו.
19. גם לגבי תחום הקליטה הוטכם כי המשך התכנון ייעשה תוך כדי קליטתן של הקבוצות הראשונות ועל סמך הנסיון שיצטבר.

י. דומיניץ

6.10.77